

antifašizmom. Iz okolnosti da su socijalistički režimi, naročito u bivšoj DDR, "besramno instrumentovalizovali" antifašizam pravdajući vlast zaključuje da se antifašizam iscrpljuje u toj funkciji. Pri tome previda činjenicu da je antifašizam u fazi obnove SR Nemačke imao neznatnu ulogu, dok je antikomunizam od osnivanja države 1949. pa do 1968. dominirao celokupnim kulturnim i političkim životom i prerastao u pravu zapadnonemačku državnu religiju (Walter 1999, 554-558). Ne manje nekritički Fire preuzima Nolteovu profesorsku opsesiju da je studentski pokret 1968. nastojao da na svojevrsan način rehabilituje DDR, pa to čak razvija u tezu da je komunizam na taj način u SR Nemačkoj "sa zakašnjenjem stekao onu vrstu imuniteta na kritiku koju je u Francuskoj imao petnaest ili dvadeset godina ranije" (Furet, Vreme 25. 4. 1998.) Obe tvrdnje su neodržive. Najkasnije sa vojnim okončanjem pokušaja reformi praškog proleća u avgustu 1968. izgubio je "realni socijalizam" u nemačkom studentskom pokretu svaku podršku, a što se tiče imuniziranja komunizma od kritike, studentski pokret sigurno više nikada nije postigao nego tada, kada su izgubile legitimacijsku osnovu najprimitivniji oblici antikomunizma. Studentski antikapitalizam u svom najvećem delu nije nosio partijsko-komunistička obeležja, nego libertetsko-socijalistička (Walter 1998). Ne manje groteskna od krive ocene studentskog pokreta je činjenica da Fire ne samo što prihvata već u pomenutoj dugoj fusnoti opsežno razvija Nolteovo samopoimanje gde nemački istoričar prikazuje sebe kao žrtvu demonizacije i levičarskih zavera (Fire 1996, 204-205). Zato Šobert tvrdi da u ovoj prepisci Fire menja svoju iluziju o Staljinu za iluziju o Nolteu (Schobert 1998). Pitanje je da li je pariski istoričar bio loše obavešten o nemačkom stanju kada je u Nolteu gledao žrtvu demonizacije od strane kampanje nemačke levice i kada je tvrdio da je Nolteovo delo u SR Nemačkoj "ne samo nedovoljno poznato, nego je i osporavano prećutkivanjem i ekskomunikacijom". Frankfurtški istoričar Valter izričito tvrdi da to ne važi ni za jednu od Nolteovih knjiga (Walter 1998). Otkuda onda solidarnost pariskog i berlinskog istoričara? Fire nije opterećen "poniženim nacionalizmom" kao Nolte, a u metodskom pogledu uprkos podudarnosti postoje krupne razlike koje su se samo delom odrazile na poimanje glavnih ideologija 20. veka. Fire je istekao iz francuske škole analista bliske strukturnoj istoriji dok je Nolteova teorija prožeta fenomenologijom, egzistencijalizmom i istoricizmom (Kuljić 1990). Ali je zato S. Kurtoa, Fireov učenik bliži Nolteu kada govori o komunističkom i nacističkom genocidu. Antikomunizam je različito motivisani obrazložen premda je kod obojice upadljivo slično dijalektičko poimanje veze fašizma i komunizma. Kod Firea je antikomunizam obrazložen dubljom konzervativnom ocenom Francuske revolucije u kojoj se spori "teologija revolucije", a kod Noltea "genetičkom teorijom o totalitarizmu". Obojica nastoje sa različitim uspehom da diferencirano ocene Marksa. Konzervativizam je kod Noltea upadljiv u nacionalističkom rasterećenju fašizma, a kod Firea vraćanjem Berku, Kobenu i Tokvilu. Možda je ovde zanimljivije to što Fire veruje Nolteu i saoseća sa njim jer je u Francuskoj njegov vlastiti revizionizam dugo nailazio na otpor koji je Fire manje ili više svesno poimao kao zaveru levice. Osećaj zavere u saznajnom pogledu neretko vodi isključivostima što treba uračunati kod objašnjenja jednostranosti revizionizma i kod najkrupnijih evropskih istoričara.

Središnju Fireovu tezu o iznuđenom komunističkom antifašizmu prihvata i Nolte za koga je antifašizam samo maska totalitarnog režima. U "Prošlosti jedne iluzije" antifašizam je redukovao na izlog staljinističke ideologije, demokratsku šminku staljinizma. Kada se čita Fire utisak je kao da nikada nije bilo drugog levičarskog antifašizma osim antistaljiniskog. Ipak za razliku od Noltea, Fire je još uvek pod uticajem Arona koji je razlikovao konc logore čiji je cilj prinudni rad i u kojima se umiralo zbog pogoršanih životnih uslova, i logora za